

УДК 378.016:7:[373.3.091.12.011.3-051

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ГОТОВНОСТІ ДО МИСТЕЦЬКО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Коновченко Ю.П., Дорошенко Т.В.

Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

У статті розкриваються теоретичні основи проблеми формування у майбутніх учителів початкової школи готовності до мистецько-педагогічної діяльності. На основі аналізу різних підходів учених до визначення сутності понять «діяльність», «педагогічна діяльність», «мистецька діяльність» конкретизовано та уточнено поняття «мистецько-педагогічна діяльність учителя початкової школи». Визначено мету, зміст, основні складові та види мистецько-педагогічної діяльності – творчість, виконавство, сприймання, мистецько-освітня діяльність. Підкреслено, що роль об'єднувального елемента мистецько-педагогічної діяльності виконують творчі вміння особистості вчителя початкової школи. Зроблений висновок, що готовність до цієї діяльності формується у майбутніх учителів початкової школи в процесі організованої мистецько-педагогічної підготовки шляхом освоєння системи мистецьких і педагогічних знань та досвіду, формування компетентностей, особистісних якостей та художньо-творчого потенціалу.

Ключові слова: мистецька освіта, мистецько-педагогічна діяльність, майбутній учитель початкової школи, підготовка, готовність.

Постановка проблеми. В сучасних умовах реформування системи педагогічної освіти суттєво змінюються вимоги до професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи. Відповідно до основних положень концепції Нової української школи, майбутній учитель має бути культурно освіченою, здатною до самовираження й самореалізації, відповідальною, ініціативною соціально адаптованою особистістю відповідно до вимог часу, яка володіє творчим потенціалом, вміє його втілювати у власній професійній діяльності, а також здатна оцінювати свої результати та навчатися впродовж життя. Серед десяти компетентностей Нової української школи в контексті нашого дослідження особливо ваги набувають вимоги до загальнокультурної грамотності учнів, а саме: здатність розуміти твори мистецтва, формувати власні мистецькі смаки, самостійно виражати ідеї, досвід та почуття за допомогою мистецтва [3].

Це передбачає постановку завдань перед ви-

щою школою, які спрямовуються на підготовку нової генерації вчителів, спроможних не тільки усвідомити й осягнути особливості мистецтва як відображення цілісності уявлень про світ і своє місце у ньому, але й здатних залучити учнів до сфери прекрасного засобами різних видів мистецтва. Реалізація цих завдань багато в чому залежить від формування готовності майбутніх учителів, зокрема вчителів початкової школи, до мистецько-педагогічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У педагогіці і психології вищої школи безперервно досліджуються різні аспекти професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя початкової школи, зокрема визначення її змісту, форм і методів, розвитку провідних компетентностей майбутніх фахівців (Н. Бібік, О. Біда, М. Вашуленко, Л. Коваль, Я. Кодлюк, А. Коломієць, О. Комар, С. Мартиненко, Н. Мар'євич, О. Матвієнко, Б. Нестерович, Н. Пахальчук, О. Савченко, С. Скворцова, Т. Совік, С. Стрілець, О. Хижна, Л. Хомич, Л. Хоружа та інші).

Аналіз останніх психолого-педагогічних наукових праць засвідчує зростання інтересу до ролі мистецтва у формуванні особистості майбутнього вчителя. Доктор педагогічних наук, професор О. Рудницька та представники її наукової школи виявили педагогічну спрямованість багатьох видів мистецтва, визначили їхню гуманістичну, світоглядну, художньо-виховну роль, узагальнили й згідно з цією концепцією виокремили інтеграційні характеристики, що дало підстави започаткувати нову галузь у педагогічній освіті – мистецьку освіту. У своїх дослідженнях учені Т. Дорошенко, Л. Масол, Б. Нестерович, С. Олійник, О. Отич, Г. Падалка, О. Рудницька, О. Шевнюк, О. Хижна, Л. Хомич, О. Щолокова та ін. розглядають проблему актуальності мистецької освіти у структурі професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи, наголошуючи на тому, що змістом мистецької освіти є спрямована на загальний і художній розвиток особистості система педагогічно адаптованих художньо-практичних знань, умінь, навичок, досвіду ціннісного ставлення людини до мистецтва, досвіду творчої діяльності.

Такий інтерес до проблеми підготовки майбутніх учителів у контексті культурологічної парадигми вказує на актуальність теми дослідження.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми. Проте, сьогодні існує недостатня визначеність категорії «мистецько-педагогічна діяльність учителя початкової школи, її змісту, основних складових та видів. До того ж, мистецько-педагогічна підготовка майбутніх учителів початкової школи відбувається в умовах обмеженої кількості дисциплін художньо-естетичного циклу та відведених на них годин в навчальному плані. Актуальність і необхідність розв'язання суперечності між потребою оволодіння студентами основами мистецько-педагогічної діяльності, здатністю інтегрувати мистецтво в інші навчальні предмети та науковою невизначеністю шляхів розв'язання цієї проблеми є стимулом розвитку і вдосконалення мистецької підготовки майбутніх учителів початкової школи.

Мета статті – розкрити теоретичні основи проблеми формування готовності майбутніх учителів початкової школи до мистецько-педагогічної діяльності; на основі аналізу різних підходів учених до визначення сутності понять «діяльність», «педагогічна діяльність», «мистецька діяльність» конкретизувати та уточнити поняття «мистецько-педагогічна діяльність учителя початкової школи», визначити мету, зміст, основні складові та види зазначеної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Процес формування у майбутніх учителів початкової школи готовності до мистецько-педагогічної діяльності вимагає з'ясування сутності й змісту, складових та видів зазначеної діяльності. Поняття «діяльність» вивчається різними галузями знання: мистецтвознавством, культурологією, історією, психологією, педагогікою, філософією тощо. За словниковими джерелами, діяльність трактується як: специфічно людська форма ставлення до довкілля, зміст якої становить доцільна його зміна і перетворення, цілеспрямована активність, що регулює потреби суб'єкта [9, с. 90]. Зауважимо, що при всьому розмаїтті визначень цього поняття, всі джерела виділяють такі ознаки діяльності, як спосіб буття

людини, її активність, здатність змінювати дійсність, перетворювати її, пізнавати її та себе саму, реалізовувати свої потреби.

Як всебічний процес перетворення дійсності людиною відповідно до її потреб, мети та завдань діяльність розглядали філософи П. Копнін, С. Смірнов, Е. Юдін та інші. Окремі аспекти, у яких висвітлюється специфіка естетичної діяльності, розглядаються у працях В. Додонова, М. Кагана, Л. Столовича; художньої діяльності – у працях Є. Гуренка, А. Сохора.

Психологічні дослідження присвячені визначенню суті, змісту діяльності (Л. Витогський, П. Гальперін, В. Давидов, В. Додонов, О. Леонт'єв, Г. Костюк, С. Рубінштейн та інші), яка розглядається у єдності зі свідомістю людини. Діяльність відіграє вирішальну роль у психологічному розвитку особистості: допомагає, з одного боку, створенню образу дійсності, з іншого – веде до опрідметнення цього образу.

Як підкреслюють психологи, одиницею аналізу діяльності виступають дії. О. Леонт'єв характеризує її як довільну опосередковану активність, спрямовану на досягнення усвідомленої мети; як процес, підпорядкований уявленню про той результат, якого повинні досягти, тобто процес, підпорядкований свідомій меті» [4, с. 103]. У цьому розумінні, поняття мети співвідноситься з поняттям дії. Водночас, зауважує автор, дія і діяльність можуть не збігатися між собою. Дія, що забезпечує діяльність, відповідає завданню в певних умовах. Науковець зазначає, що діяльність людського індивіда є певною системою, що включена в систему відносин суспільства. Поза цими відносинами людська діяльність взагалі не існує. Зрозуміло, що діяльність кожної окремої людини залежить від її місця в суспільстві, від умов, від того, як вона складається в неповторних індивідуальних обставинах на психологічному рівні. «...Це одиниця життя, опосередкована психічним відображенням, реальна функція якої полягає в тому, що вона орієнтує суб'єкта у предметному світі» [4, с. 82]. На думку О. Леонт'єва, не вся діяльність збагачує культуру особистості, а лише та, внаслідок якої розвивається і змінюється сама людина [4, с. 123].

У педагогічному аспекті до проблеми педагогічної діяльності як різновиду творчості звертались І. Зязюн, Н. Тализіна та інші. Особливості мистецької діяльності вчителя досліджувались О. Рудницькою, Г. Падалкою. Михайло Фіцула зазначив, що діяльність – це спосіб буття людини у світі, її здатність вносити в дійсність зміни. Основними компонентами діяльності, на думку педагога, є такі: суб'єкт з його потребами; мета, відповідно до якої предмет перетворюється на об'єкт, на який спрямована діяльність; засіб реалізації мети; результат діяльності [11, с. 59]. Нашу увагу привертає саме педагогічна діяльність як проєктована, прогнозована дія, заснована на осмисленні її мети, засобів виконання, принципів вибору засобів.

У педагогічних дослідженнях поняття «педагогічна діяльність» розглядається як процес вирішення значної кількості множин задач різних типів, класів та рівнів. Вона є особливим видом соціальної діяльності, спрямованої на передачу від старших поколінь молодшим культури та досвіду, накопичених людством, створення умов для їх особистісного розвитку та підготовки до виконання визначених соціальних ролей у суспільстві. І. Зязюн тлумачить поняття «педагогічна діяльність» у широкому смис-

лі, як діяльність, метою якої є виховання підстаючого покоління; а у вузькому – як діяльність учителя, змістом якої є керівництво діяльністю учнів у навчально-виховному процесі [7, с. 16, 19].

Відтак, розглянувши думки науковців, можна сказати, що педагогічна діяльність – **вираження свідомої активності особистості, спрямованої** на створення в педагогічному процесі оптимальних умов для виховання, навчання, розвитку і саморозвитку особистості вихованця. Вона включає в себе мотиви як спонування до діяльності, які пов'язані із задоволенням певних потреб, мету, яка реалізує людські потреби і є образом кінцевого результату діяльності, уміння, що є необхідними для здійснення необхідних дій та операцій; це цілеспрямований виховуючий та навчаючий вплив вчителя на учнів з метою особистісного, інтелектуального та емоційного розвитку, а також основа для саморозвитку та самовдосконалення.

Значення педагогічної діяльності у навчанні дітей розкриває психологічний закон, який виявив Л. Виготський про залежність навчальної діяльності дітей від рівня їх мотивації та реального розвитку. Автор зазначає, що перш ніж ти хочеш призвати дитину до будь якої діяльності, зацікав її нею, піклуйся тим, щоб вона була готова до цієї діяльності, що у неї напружені всі сили, необхідні для неї, і що дитина буде діяти сама, вчителю ж лишається тільки керувати і направляти її діяльність. Тож, до специфіки педагогічної діяльності слід віднести необхідність цілеспрямованого формування мотивації навчання учнів, без чого неможливо успішно здійснити будь-яку навчальну діяльність [1, с. 118].

Одним із основних видів діяльності є діяльність естетична як вираження загальнолюдських сил. Її метою є перетворення дійсності за законами краси, тобто за законами ритму, симетрії, пропорції, гармонії тощо. Основним мотивуючим аспектом її здійснення виступає естетична потреба, від якої сприймати й утверджувати прекрасне у житті й мистецтві ведуть свій логічний початок всі інші естетичні характеристики особистості – естетичний смак, естетичні почуття, переживання, судження, оцінка тощо. У цьому розумінні вона виступає психологічною основою різних форм естетичної активності людини, і є основною рушійною силою, основним мотивуючим початком естетичної діяльності.

Найбільше своє вираження естетична діяльність знаходить у мистецтві та виявляється у художній діяльності. Їхнє співвідношення характеризується єдністю подібності (оскільки художня діяльність є естетичною діяльністю) та відмінності (оскільки естетична діяльність може й не бути художньою). Тому ототожнювати будь-які вияви естетичної діяльності з діяльністю художньою не можна, як і протиставляти художню діяльність естетичній: художня діяльність є завжди естетична діяльність, найбільш досконале її вираження.

Сучасна професіяна діяльність учителя початкової школи базується на його підготовці як високопрофесійного фахівця, який ознайомлений із сучасними світовими вимогами до навчально-виховного процесу, підготовлений до організації навчання молодших школярів, здатний здійснювати культуротворчу діяльність, завдяки якій реалізується політика щодо відродження і створення високого інтелектуального, духовного потенціалу нації. Незамінним засобом культуротворчої роботи вчителя початко-

вої школи є різні види мистецтва, творчий потенціал яких спрямовує до модернізації змісту, пошуку нових форм мистецької підготовки, у процесі якої відбувається оволодіння знаннями теоретичних та практичних основ вікових закономірностей художнього розвитку учнів молодшого шкільного віку, історико-теоретичними знаннями у галузі мистецтва та творчо-виконавськими навичками.

Мистецька діяльність є показником вияву мистецької культури вчителя. До структури мистецької діяльності відносимо такі елементи: суб'єкт мистецької діяльності, що характеризується здатністю до мистецької активності, потребами, художньою спрямованістю, готовністю до взаємодії з мистецтвом, розвинутою мотиваційною сферою, загально-естетичними здібностями; предмет мистецької діяльності (різні вияви мистецької дійсності та світ мистецтва); засоби мистецької діяльності матеріального або духовно-практичного характеру; продукт мистецької діяльності. Мистецька діяльність учителя початкової школи виявляється у творчості, виконавстві, сприйманні, мистецько-освітній діяльності.

Базовою формою мистецької діяльності є художнє сприймання, в процесі якого у особистості розвивається уява, творчі здібності, образне мислення, відбувається переосмислення свого життєвого досвіду, аналіз своїх вражень, глибше розуміння сутності явищ дійсності [5, с. 185].

На думку О. Органової, художнє сприймання – це складний процес, в якому поєднується творчі характеристики суб'єкта, що сприймає, з творчою діяльністю художника – творця твору мистецтва. Цей зв'язок виявляється в характерній емоційності, яка так чи інакше запрограмована у творі, закодована художником. Сприймаючи художній твір, суб'єкт наче «розкодує», оживляє у своїх власних переживаннях емоції, закладені автором, його почуття, прагнення, психічний стан. Тому художнє сприймання має творчий характер, оскільки, сприймаючи художній твір, індивід не обмежується фіксацією змісту. Він у своїй уяві обов'язково змінить образ, внесе у нього нові елементи. Така творчість не є справжньою самотворчістю, тут має місце творча індивідуальність суб'єкта, його розуміння й відтворення творів мистецтва у свідомості під впливом власного досвіду, життєдіяльності [5, с. 170].

В умовах залучення учнів до мистецької освіти, діяльність вчителя можна визначити як мистецько-педагогічну. Її специфіка зумовлюється особливостями змісту навчання та можливістю залучення до творів різних видів мистецтва.

О. Рудницька вперше визначила сутність поняття мистецької освіти як предмета наукових досліджень і у контексті педагогічного явища узагальнила характерні риси, що відрізняють її від інших галузей навчання і виховання. За визначенням науковця, мистецька освіта – це освітня галузь, спрямована на розвиток у людини спеціальних здібностей і смаку, естетичного досвіду і ціннісних орієнтацій, здатності до спілкування з художніми цінностями у процесі активної творчої діяльності та удосконалення власної почуттєвої культури [8, с. 34].

О. Хижна розуміє поняття мистецької освіти як процес духовно-практичного осягнення мистецтва, спрямований на становлення духовності особистості у всьому спектрі моральних, етичних, естетичних проявів, її ціннісних ставлень до явищ культури та

соціуму; як важливий механізм культурної спадковості, як форму збереження і розвитку культурного надбання нації і всього людства, як важливий ресурс духовного відродження і стратегічний напрям державної політики [10, с. 46].

Обґрунтованою є визначена Г. Падалкою сутність мистецької освіти як процесу і результату освоєння суб'єктом істотних властивостей навколишньої дійсності, відтвореної у художніх образах. Відповідно мета мистецько-педагогічної діяльності вчителя початкової школи – зробити мистецтво надбанням кожного учня через надання духовних орієнтирів, залучення дітей до художньо-творчої діяльності, розвиток художніх здібностей, збагачення мистецьких знань і загальнокультурної ерудиції. Змістом мистецько-педагогічної діяльності вчителя є система педагогічно адаптованих художньо-практичних умінь, навичок, знань, досвіду ціннісного ставлення до мистецтва та досвіду творчої діяльності, що спрямована на загальний і художній розвиток особистості.

Мистецько-педагогічна діяльність характеризується мотиваційно-потребовою спрямованістю до її реалізації; пізнавально-аналітичними можливостями та знаннями досягненнями студентів; розвиненістю творчих здібностей та власною активністю у їх набутті; наявністю комунікабельності та експресії в проявах комунікативності; розумінням цінності рефлексії, самоаналізу та корекції результатів у навчанні та практичній діяльності.

Мистецько-педагогічна діяльність вчителя початкової школи спрямована на активізацію внутрішніх сил особистості учня, що спонукають його до активних творчих дій; розвиток його спеціальних здібностей, моральних, етичних, естетичних та духовних якостей, а також умінь, необхідних для здійснення мистецької діяльності.

Варто зазначити, що у процесі підготовки майбутніх учителів початкової школи мова йде про залучення не тільки до педагогічної, але й мистецької діяльності, що характеризує здатність особистості бачити прекрасне у житті та мистецтві, умінні сприймати твори мистецтва, оцінювати їх з позиції встановлених критеріїв. Суть цієї діяльності полягає не лише в об'єднанні двох окремих видів діяльності – педагогічної та мистецької, а в діалектичній їх взаємодії.

На думку О. Отич, для мистецько-педагогічної діяльності є специфічним: 1) її рефлексивний характер, що перетворює її на метапрофесійну діяльність, надбудовану над самостійною діяль-

ністю учнів; 2) прогностичність, спрямованість у майбутнє, «неповнота» і віддаленість результатів; 3) неперервність, що перетворює її на служіння, яке не припиняється доти, доки живе педагог; 4) єдність навчально-виховної, розвивальної та професіоналізуючої функцій; 5) мистецький характер діяльності, що вимагає від педагога артистизму, імпровізаційності, творчості тощо [6, с. 43].

До того ж, як зазначає Т. Дорошенко, підготовка до мистецько-педагогічної діяльності передбачає формування індивідуального стилю діяльності кожного студента, оскільки успішність мистецьких дій суттєво залежить саме від індивідуальності. Індивідуально-типові способи саморегуляції складають основу для формування індивідуального педагогічного стилю [2, с. 29].

Висновки і пропозиції. Отже, діяльність характеризує взаємодію особистості зі світом у широкому аспекті її виявів. Складовими діяльності виступають мотиви як спонукальна сила, мета як досягнення результативності, необхідні уміння для здійснення відповідних дій. Діяльність поділяється за різними видами, одним із яких є діяльність естетична, спрямована на пошук прекрасного у житті та мистецтві. Залучення особистості до творів мистецтва здійснюється у процесі мистецької діяльності, як з позиції творчості, так і в ході мистецької освіти. Специфікою підготовки майбутніх учителів є їх педагогічна спрямованість, що зумовлює здійснення педагогічної діяльності як системи організованого впливу на учнів з метою навчання, виховання й розвитку. Мистецько-педагогічна діяльність визначається як діяльність, що спрямована на становлення дитини як особистості шляхом залучення її до творів мистецтва; передбачає створення в педагогічному процесі оптимальних умов для розвитку духовного потенціалу, формування ціннісних орієнтирів вихованця та його творчого самовираження. Готовність до цієї діяльності формується у майбутніх учителів початкової школи в процесі організованої мистецько-педагогічної підготовки шляхом освоєння системи мистецьких і педагогічних знань та досвіду, формування компетентностей, особистісних якостей та художньо-творчого потенціалу. Перспективним є визначення компонентної структури готовності майбутніх учителів початкової школи до мистецько-педагогічної діяльності та проведення експериментального дослідження, що дозволить окреслити напрямки модернізації підготовки майбутніх учителів.

Список літератури:

1. Выготский Л. С. Педагогическая психология / Л. С. Выготский. – Москва : АСТ : Астрель : Люкс, 2005. – 671 с.
2. Дорошенко Т.В. Принципи персоналізації в контексті суб'єктивно-особистісної парадигми підготовки майбутнього вчителя початкової школи до музично-освітньої діяльності / Т.В. Дорошенко // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. – 2017. Випуск № 3. – С. 25-32.
3. Концепція Нової української школи [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/> – Назва з екрана.
4. Леонтьев А. Н. Деятельность. Сознание. Личность / А. Н. Леонтьев. – М. : Политиздат, 1977. – 304 с.
5. Органова О. Н. Специфика эстетического восприятия [Текст] : учеб. пособие для студ. филос. фак. ун-тов и художественных вузов / О. Н. Органова. – М. : Высш. шк., 1975. – 223 с.
6. Отич О. М. Мистецтво у системі розвитку творчої індивідуальності майбутнього педагога професійного навчання: теоретичний і методичний аспекти : монографія / О.М. Отич ; за наук. ред. І. Я. Зязюна. – Чернівці: Зелена Буковина, 2009. – 752 с.
7. Педагогічна майстерність : підручник / І. А. Зязюн, Л. В. Крамущенко, І. Ф. Кривонос та ін.; за ред. І. А. Зязюна. – 2-ге вид., допов. і переробл. – Київ : Вища школа, 2004. – 422 с.
8. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька: навч. посіб. / О. П. Рудницька. – К.: ТОВ. «Інтерпроф», 2002. – 270 с.
9. Філософський словник / За ред. В. І. Шинкарука. – К. : УРЕ, 1986. – 800 с.
10. Хижна О. П. Художньо-педагогічна підготовка вчителя початкової школи: теорія і практика: монографія / О. П. Хижна. – К. : КНТ, 2015. – 398 с.
11. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. для студ. вищих педагогічних закладів освіти / М. М. Фіцула. – К. : Академія, 2000. – 544 с.

Дорошенко Т.В., Коновченко Ю.П.

Национальный университет «Черниговский коллегіум» имени Т.Г. Шевченко»

ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ У БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ ГОТОВНОСТИ К ХУДОЖЕСТВЕННО-ПЕДАГОГИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация

В статье раскрываются теоретические основы проблемы формирования у будущих учителей начальной школы готовности к художественно-педагогической деятельности. На основе анализа различных подходов ученых к определению сущности понятий «деятельность», «педагогическая деятельность», «художественная деятельность» конкретизировано и уточнено понятие «художественно-педагогическая деятельность учителя начальной школы». Определена цель, содержание, основные составляющие и виды художественно-педагогической деятельности – творчество, исполнительство, восприятие, художественно-образовательная деятельность. Подчеркнуто, что роль объединяющего элемента художественно-педагогической деятельности выполняют творческие умения личности учителя начальной школы. Сделан вывод о том, что готовность к этой деятельности формируется у будущих учителей начальной школы в процессе организованной художественно-педагогической подготовки путем освоения системы художественных и педагогических знаний и опыта, формирования компетентностей, личностных качеств и художественно-творческого потенциала.

Ключевые слова: художественное образование, художественно-образовательная деятельность, будущий учитель начальной школы, подготовка, готовность.

Doroshenko T.V., Konovchenko Yu.P.

T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Colehium»

THEORETICAL BASES OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS' READINESS FOR ARTISTIC AND EDUCATIONAL WORK

Summary

The article presents theoretical bases of future primary school teachers' readiness for artistic and educational work. Based on the analysis of various scientific approaches for the definition of the concepts "professional work", "educational work", "artistic work", the concept "primary school teacher's artistic and educational work" has been specified. The aim, content, main components and types of the artistic and educational work have been identified. They are as following: creativity, performance, perception and artistic and pedagogical work. It has been underlined that primary school teacher's creative skills are essential for the integrative element in the artistic and educational work. It has been concluded that the readiness for such work is being formed in the process of organized artistic and educational training through the system of artistic and pedagogical knowledge and experience, competence formation, personal qualities and creative potential.

Keywords: artistic education, artistic and educational work, future primary school teacher, training, readiness.